

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXIII.

CELOVEC, PETEK, 21. APRIL 1978

ŠTEV. 16 (1862)

Mogočna proslava 70-letnice SPZ v Celovcu:

Z našo kulturno ustvarjalnostjo izpričujemo nezlomljivo življenjsko voljo in odpornost

Pod streho celovškega Mestnega gledališča se golovo že dolgo ni več zbralo toliko ljudi na kulturni prireditvi, kot je bilo to v nedeljo popoldne na proslavi 70-letnice Slovenske prosvetne zveze. Koroški Slovenci, ki nam določeni krogi sploh osporavajo domovinsko pravico v deželi in ki nam tudi uradna Avstrija s svojo profimanjšinsko politiko krči avtohtoni življenjski prostor in nam zožuje mednarodno priznane pravice, smo na tej prireditvi znova nepreslišno in za vsakogar vidno manifestirali našo bogato kulturno ustvarjalnost, s katero izpričujemo nezlomljivo življenjsko voljo in odpornost.

Izmed številnih častnih gostov naj bodo zaradi omejenega prostora navedeni le nekateri: jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Novak Pribečević, generalni konzul SFRJ v Celovcu Milan Šamec s člani konzulata, 3. predsednik koroškega deželnega zbora Josef Gutfenbrunner, prelat Aleš Zechner, predsednik IO Kulturne skupnosti Slovenije Ivo Tavčar in tajnik Štefan Balažič, predstavnik Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Jože Hartman, podpredsednica Zveze kulturnih organizacij Slovenije Majda Emeršičeva in referent za slike z zamejstvom Martin Zakonjšek, predsednik občinske skupščine Maribor Rafael Razpet in tajnik Robert Štampar, celovski podžupan Heribert Medweschek, tajnica Slovenske narodne podporne jednote v ZDA Jenny Simon, vodja manjšinskega šolskega oddelka okrajni nadzornik Rudi Vouk in strokovni nadzornik dr. Valentin Inzko, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc, predsednik Krščanske kulturne zveze Lovro Kaselj, predsednik Društva slovenskih izobražencev višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik, zastopniki kulturno-prosvetnih društev iz obmejnih občin v Sloveniji ter predstavniki organizacij in ustanov koroških Slovencev.

Pred občinstvom, ki je gledališče napolnilo do zadnjega kotička, se je na privlačno opremljenem vrtiljivem odru v skoraj štiriurni reviji brezhibno odvijal pester spored, katerega 47 točk je izvajalo doslej nedoseženo število blizu 700 sodelujočih akterjev iz krajevnih prosvetnih društev na južnem Koroškem, pa tudi iz vrst naših študentov na Dunaju in v Gradcu. Bil je pričljivi prikaz naše kulturno-prosvetne dejavnosti, ki je segal od pelja in glasbe preko plesa do recitacij in filmske dokumentacije; svoji delež pa so prispevali tudi likovni oblikovalci Ernst Arbeitstein, Jože Boschitz, Gustav Januš, Valentin Oman, Karel Vouk in Zorka Weiss, ki so s svojimi eksponati opozarjali, da smo koroški Slovenci ustvar-

jalni tudi na področju likovne kulture.

Ne nazadnje pa je prireditev odkrila velike organizacijsko-tehnične zmogljivosti in sposobnosti, ki so glede vsega tistega, kar sodi na področja režije, scenske realizacije, osvetljave in tonske opreme, omogočile brezhiben potek in zagotovile nepozaben vtis prireditve — naj bo tukaj v zastopstvu za vse druge posebej izrečeno priznanje

Marijanu Sriencu! Pri tem je treba omeniti tudi besedilo povezave, s katerim je Valentin Polanšek opozoril na markantne dogodke v sedemdesetletni zgodovini naše kulturne centrale; isto velja za slikovno spremljavo posameznih točk sporeda s pomočjo diapozitivov, ki so jih prispevali Fredo Kral, Mirko Kunčič, Jože Mally, Marko Marko, Tomaž Ogris, Hanzej Reichman, Jože Srienc, Tone Valentinič in Han-

zej Weiss; predvsem pa kratka, vendar izredno impresivna filmska realizacija (scenarij in režija Marijan Srienc), ki je nazorno pokazala, kako je simbol nekdanj svobodne Koroške v službi nemškega nacionalizma prekril kljukasti križ kot krvavo znamenje nasilja, ki je za koroške Slovence poznalo le izseljevanja, kacete, obglavljenja in poboje celih družin — to pa je v našem ljudstvu rodilo odpor in z

Apeliramo na merodajne činitelje da ukinejo procese proti našim aktivistom

Slavnostni govor predsednika ZSO na nedeljski proslavi

● V teh dneh je minilo 36 let od onega strašnega dogodka, ko so nacistični rablji izseljevali naše ljudi iz Podjune, Roža in Zilje.

● Pred 40 leti je na posledicah gestapovskega zapora umrl nekdanji predsednik Slovenske prosvetne zveze in dolgoletni poslanec župnik Vinko Poljanec.

● Pred 35 je v teh dneh padel v borbi proti fašizmu član ožjega odbora Slovenske prosvetne zveze, narodni heroj France Pasterk-Lenart.

● Prav tako pred 35 leti so nacisti obglavili na Dunaju 13 žrtev iz Sel, Obirske in Železne Kaple.

● V istem času je vodil slovenski pevski zbor v koncentracijskem taborišču dolgoletni osrednji pevovalca Slovenske prosvetne zveze Foltej Harman, iz svobodnih gozdov pa so že prihajali iz grl številnih prosvetašev-partizanov vedno glasneje zvoki borbene partizanske pesmi v zastrahovane naše vasi in domove ter naznanjali propad fašizma in prihod svobode.

Naj ob teh utrinkih iz najtežje dobe naše narodne zgodovine ponovno zaživi spoznanje, da pomeni kultura predvsem osveščanje človeka za človeka vredno življenje, ali — kakor je to žudovito formuliral že za kmečke punte, po reformaciji „drugo veliko kulturno gibanje“, kakor jih imenuje, Ivan Cankar, češ: „Vsaka ped svobode, ki si jo pribori ljudstvo, je korak naprej v kulturi. Tisti obupani, v svojem obupu do blaznosti pogumni kmetje, ki so požigali graščine in ki so se upirali cesarski vojski s kosami, cepci in vilami, tisti kmetje, ki so obešali valpe in gnali graščake pred plug, niso bili nič manjši delavci na polju slovenske kulture nego Trubar in Dalmatin... Trubar in Dalmatin sta zapisala v knjigo spomenik slavnega svojega dela, puntarski kmetje so ga zapisali v kamnito slovensko zemljo s svojo vročo krvjo...“

To velja tudi za partizanske borbe in to je potrebno poudariti ob vedno spet glasnih zavajalnih parolah

(Dalje na 8. strani)

crožjem v roki smo si priborili svobodo in pravico do enakopravnega življenja.

Sploh je ves spored govoril o našem življenju in o naši borbi: o lepotah krajev, o veselih in žalostnih trenutkih, o trdem delu in predvsem o ljubezni so govorile mehke melodije narodnih napevov; zvestobo in ljubezen do domače zemlje, naroda in materine govorice so izpovedovale umetne pesmi; višek pa je bil dosežen z borbena partizansko pesmijo, ki smo jo kakor že ob številnih drugih priložnostih spet sprejeli in razumeli kot izraz naše odločnosti in pripravljenosti, da se postavimo proti krivici in si izbojujemo enakopraven prostor pod svobodnim soncem.

Tej naši izpovedi je veljal tudi slavnostni govor predsednika ZSO dr. Francija Zwitterja; njegova izvajanja objavljamo posebej, kakor na posebnem mestu poročamo tudi o dopoldanski slavnostni seji, na kateri je Slovenska prosvetna zveza podelila vrsto priznanj zaslužnim prosvetašem in organizacijam v zahvalo za njihovo podporo pri razvoju koroške kulture in prosvete na Koroškem.

V znamenju privrženosti in požrtvovalne predanosti kulturno-prosvetnemu delu je sploh potekala nedeljska prireditev — tako s strani sodelujočih, (ki jih v sliki in besedi predstavljamo na posebnih straneh današnje številke — op. ured.) ki jim vsem brez izjeme gre priznanje in zahvala za njihov trud; kakor tudi s strani občinstva, ki je kljub dolžini sporeda vztrajalo in vidno stopnjevalo svoje navdušenje in s tem potrjevalo besede predsednika SPZ Valentina Polanška, ki je v svojem govoru na dopoldanski slavnostni seji izrazil željo, naj bi nas naša skupna ljubezen do slovenske kulture in naš upravičen ponos na skupne dosežke še tesneje stnila v skupno srečo.

Ob uspešnem poteku nedeljske prireditve smo bili res lahko srečni in zadovoljni. Prepričani smo, da je mislil iskreno, ko je med zaključnim aplavzom prelat Zechner dejal, da take prireditve še ni doživel — z njim smo bili enakega mnenja tudi vsi drugi, saj nas je prireditev v polni meri navdušila in hkrati utrdila v prepričanju, da ob takšnem bogastvu kulturno-prosvetne dejavnosti, ki je dokaz naše ljubezni ter zvestobe narodu, jeziku in domači zemlji, ni treba biti v skrbeh za usodo našega ljudstva.

V tem smislu Slovenski prosvetni zvezi čestitamo k uspešni proslavi njenega jubileja — z zahvalo za dosedanje delo v korist slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem in z najboljšimi željami za bodočnost!

Za tesno sodelovanje med zamejci in matično državo

Interesi slovenske manjšine v Italiji in Avstriji si niso podobni oz. enaki samo na področju političnega prizadevanja za enakopravno vključevanje v družbeno življenje držav, kjer živita. Tudi na gospodarskem področju so cilji enaki, saj v obeh državah gre za to, da se gospodarsko razvija tisto območje, kjer živi manjšina, in to je v obeh državah območje, ki ne šteje ravno med najbolj razvita. Izraz teh skupnih interesov in pa novega obravnavanja gospodarskih problemov je bil prejšnjo sredo obisk

odborna za gospodarstvo pri Slovenski kulturno gospodarski zvezi v Trstu, ki je v Celovcu bil gost gospodarskega odbora Zveze slovenskih organizacij.

Delegacija, ki jo je vodil predsednik gospodarskega odbora SKGZ dr. Vito Svetina, si je ogledala podjetje Topsport v Pliberku, hotel Obir v Železni Kapli in transportno podjetje Sienčnik v Dobrli vasi.

Popoldne pa sta oba odbora v daljšem prijateljskem pogovoru izmenjala mnenje in predstavila svo-

ja prizadevanja za krepitev gospodarske baze slovenske manjšine, kajti manjšina se bo ohranila le, če bo gospodarsko trdna. Vendar pa se mora krepiti tudi gospodarstvo celotnega prostora, kjer manjšina živi. Enako bistvena funkcija manjšinskega gospodarstva poleg ohranjanja materialne baze za obstoj manjšine pa je dana prav s prostorsko bližino državne meje. Tu se manjšinsko gospodarstvo lahko kot samostojen subjekt vključi v mednarodno delitev dela in prevzame vlogo posrednika med gospodarstvom sosednih držav Avstrije oz. Italije in Jugoslavije.

V pogovorih so se dogovorili za tesno sodelovanje, tako da ta prvi tovrstni obisk gospodarske delegacije Slovencev v Italiji ne bo ostal brez sadov. Najprej bodo skupno preučili možnosti za konkretno sodelovanje na področjih, ki so v manjšinskem gospodarstvu še najbolj razvita, to so lesna industrija, prevoznništvo in turizem, kjer se odpirajo velike možnosti za skupna vlaganja. Beseda pa je tekla tudi o skupnem povezovanju z organizacijami združenega dela iz matične domovine, kar bo vsekakor koristno za območje, ki je gospodarsko tako zaostalo kot npr. južna Koroška.

Springer predstavil svoj prospekt

Znani koroški potovalni urad Springer v Celovcu je pred nedavnim predstavil svoj počitniški katalog potovanj za letošnje leto. Glede cen se napram lanski letu ni bistveno kaj spremenilo (podražilo), nasprotno obisk grškega otoka Rodosa je celo ugodnejši prav tako nekatere ponudbe na jadranski obali. En teden bivanja v Rabacu (soba s prho in WC) stane na primer v predsezoni

samo 750 šilingov.

Znano je, da se potovalni urad Springer poleg svojih lastnih omnibusov poslužuje tudi letalskih poletov v razne kraje Evrope in tudi preko nje. Poleti se odvijajo preko celovškega kakor tudi ljubljanskega in mariborskega letališča. Meseca julija in avgusta bo ljubljansko letališče (Bričnik) zaradi gradnje zaprto, tako da ga bo nadomestovalo novo mariborsko letališče, ki je od Celovca oddaljeno okrog 140 kilometrov. Tako bosta letošnje poletje glavno breme Springerjevih letalskih poletov nosila Celovec in Maribor.

Podjetje Springer pa ne nudi samo ugodnosti in možnosti posameznikom, ki radi potujejo, temveč je tudi pomemben faktor pri razvoju oziroma pospeševanju turizma na Koroškem. Tako so na primer na pobudo Springerja samo na področju Kleinkirchheima v zadnji sezoni zabeležili okrog 16.000 nočitev in to predvsem inozemskih gostov.

Zanimivo je tudi vedeti, da se je število potujočih z omnibusi dvignilo. To pa predvsem zato, ker ima podjetje na razpolago vozila z odličnim udobjem — klimatska naprava, WC, ležalni sedeži itd., kar seveda naredi potovanje še bolj privlačno in zanimivo.

Mnogi še ne bodo vedeli, da je družina Springer že leta 1923 odprla prvo omnibusno linijo s Celovca preko Trga (Feldkirchen) in Ebene Reichenau na Turracher Höhe in da je tako ustvarila pionirsko delo na tem področju. Kot nekaka posebnost je vsekakor možnost direktne letalske povezave med Celovcem in Dubrovnikom in to ne več z nizko in nemirno letelimi propellerskimi letali, temveč z reaktivci, ki letajo višje in so mirnejši v zraku. Nadaljnja posebnost v Springerjevem potovalnem programu je otok Kreta v Sredozemskem morju, ki ga lahko dosežemo direktno s Celovca z Austrian Airlines. Med nadaljnji interesantnimi potovalnimi cilji je otok Djerba v Tuneziji. Iz Celovca bo poleti možno tedensko poleteti tudi na Palma de Mallorca. Dva tedna na Mallorci stane od 3220 šilingov naprej, v Teneriffi pa od 4400 šilingov naprej.

Kdor potuje s potovalnim uradom Springer, temu se ni treba bati, da bi ga doletele razne nevšečnosti, kot se je to že zgodilo pri podobnih potovalnih agencijah. Za to jamči odprta trgovska družba Springer, ki je bila ustanovljena leta 1955 in jo sestavlja pet bratov. Vsak teh družabnikov jamči s svojim privatnim imetjem pred eventualnostmi.

Mešani pevski zbor „Podjuna“ Pliberk vabi na

VIGREDNI KONCERT

ki bo v soboto 22. aprila 1978 ob 20. uri v dvorani Schwarzl v Pliberku.

Nastopajo: Graški študentje, MPZ „Podjuna“ - Pliberk, ansambel „Drava“ iz Borovlj in tolkorna skupina SPD „Edinost“ iz Pliberka

Prisrčno vabljeni!

Obisk jugoslovanske delegacije

V času od nedelje do torek se bo na Koroškem mudila komisija zveznega izvršnega sveta SFRJ za ugotavljanje stanja grobov in spominskih obeležij padlim v drugi svetovni vojni na ozemlju Avstrije. Omenjena komisija pod vodstvom generalnega polkovnika JLA Boška Šiljegoviča, ki opravlja svoje delo na podlagi člena 19 avstrijske državne pogodbe, bo tokrat že tretjič obiskala Koroško, da pregleda še lista partizanska grobišča, ki jih v prejšnjih obiskih ni utegnla obiskati.

V okviru ogleda partizanskih grobišč, bodo delegacijo med drugim spremljali zastopniki avstrijske vlade, Črnega križa ter predstavnik Zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper in Janez Wutte-Luc.

Deset let W. Bergove galerije

Letos maja meseca bo Werner Bergova galerija v Pliberku obhajala desetletnico svojega obstoja. V teh letih jo je obiskalo na tisoče domačih in tujih obiskovalcev, med slednjimi izredno veliko iz sosednje Slovenije, kjer še posebno cenijo dela tega velikega moža in umetnika.

Werner Berga poznamo kot izredno nadarjenega umetnika, ki črpa svoje umetniško znanje oziroma talent iz življenja naših ljudi zlasti v Podjuni, kjer je kot rojen Porenčan našel svojo drugo domovino. Spoštujemo ga pa tudi kot človeka, ki ceni svoje slovenske sosedje, katerim je tudi v svojih delih posvetil veliko prostora. W. Berg ima tudi dobre stike s sosednjo Slovenijo, kjer so mu občani Slovenjega gradca podelili naslov častnega občana.

Samo še nekaj dni nas loči in spet bodo odprta vrata Bergove galerije v Pliberku, ki bo odprta kot po navadi do novembra. Ob letošnji desetletnici obstoja galerije naj bo v vzpodbudo vsem, da obiščemo to koroško posebnost in s tem izkažemo hvaležnost umetniku, ki je našemu ljudstvu iskren prijatelj in ki se z nami vred prizadeva, da bi koroški Slovenci prišli do pravic, ki so zajamčene v državni pogodbi.

Zahvala SPZ

Po izredno uspešno proslavi 70-letnice osrednje kulturne organizacije se Slovenska prosvetna zveza zahvaljuje vsem, ki so prispevali svoj delež, da je bil uspeh slavnostne prireditve preteklo nedeljo v Mestnem gledališču v Celovcu tako veličasten.

Posebna zahvala velja vsem pevskim in tamburaškim zborom, folklornim skupinam in instrumentalnim ansambлом ter njihovim vodjem, izvajalcem solističnih točk, likovnim umetnikom, režiserju in njegovim sodelavcem ter vsem, ki so s požrtvovalnim delom in skupnim trudom omogočili brezhiben potek slavnostne prireditve.

S to prireditvijo ob 70-letnici Slovenske prosvetne zveze smo koroški Slovenci ponovno izpričali neuklonljivo življenjsko voljo ter ljubezen in zvestobo naši prelepi pesmi in naši kulturi sploh, zlasti pa naši materini govoric in narodu. Zato naj bo uspeh slavnostne prireditve vzpodbuda pri nadaljnjem prizadevanju za ohranitev slovenske besede in narodne zavesti, hkrati pa tudi za gojitev in utrjevanje prijateljskih odnosov z matičnim narodom ter drugimi sosednimi narodi.

Upravni odbor

Nadaljnja izobrazba dvojezičnih učiteljev

Zvezni pedagoški institut na Koroškem bo v teku meseca aprila izvedel več seminarjev za dvojezične učitelje ljudskih in glavnih šol. Prvi seminar za dvojezične učitelje ljudskih šol beljaškega okraja je danes v Bekštanju. Med učnimi pripomočki, ki se jih poslužujejo je tudi šolski list „Mladi rod“. Kot referenti nastopajo direktor Zvezne gimnazije za Sloveno dr. Reginald Vospernik, okrajni šolski nadzornik Rudi Vouk in učitelj glavne šole Tomaž Ogris.

V ponedeljek 24. aprila bo za učitelje glavnih šol beljaškega okraja seminar v Szentjakobu v Rožu. Posebno pozornost bodo posvetili izmenjavi izkušenj problemu manj nadarjenih šolarjev in potrebi pomoči, ki naj bi je bili deležni. Predavala bosta učitelj glavne šole Mirko Singer in Manja Pototschnig.

V petek 28. aprila pa bo v prostorih pedagoške akademije v Celovcu seminar za učitelje ljudskih šol celovškega okraja. Med temami, ki jih bodo obravnavali so „izbrana poglavja iz življenja slovenskega jezika“, „slovenska pevska ura“ in „mapa nadzornika“. Predavali bodo dr. Reginald Vospernik, Brigitte Žužek in Rudi Vouk.

OBVESTILO

Zveza koroških partizanov sporoča, da je zadnji rok prijav za krožno potovanje po Jugoslaviji (od 29. aprila do 10. maja) še do ponedeljka 24. aprila. Prijave pošljite pisмено na naslov: Zveza koroških partizanov, Spitalgasse 12/III, 9020 Celovec-Klagenfurt ali na telefonsko številko (0 42 22) 85 2 35

SPD „Bilka“ v Bilčovsu gostuje z veseloiгро

„PRIČARANI ŽENIN“

v soboto 29. aprila ob 20. uri v Kulturnem domu v Ločah.

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“. Ljubitelji veselih odskih predstav prisrčno vabljeni!

V Žel. Kapli, Tujsko-prometno društvo

Lega samega kraja, raznolikost ter lepota celotne okolice z gozdovi, gorami, bližnjimi jezeri in vrelci zdravilne vode pogojujejo, da se občani v občini Želzna Kapla-Bela bavijo zelo veliko s turizmom. V zadnjih letih še bolj usmerjeno in pospešeno kot prej, kajti občina se je v to smer morala odločiti že vsled pomanjkanja drugih dohodkov oz. delovnih mest. Pri tem pa je treba omeniti, da se edina večja industrija v občini (tovarna celuloze v Rebrci z 250 delojemalci) vsakih nekaj let vedno spet znajde v finančnih težavah. Tako tudi letos, ko je bilo delo v obratu nekaj časa celo že ukinjeno — to predvsem zaradi težav pri prodaji izdelkov oz. njenih nizkih cen.

Občina sama je torej pot v turizem sicer začrtala in začela, je pa očitno, da bo potrebnih še mnogo naporov, kajti na tujskoprometnem področju se opaža tendenca nazadovanja.

Tako je prišlo prejšnjo sredo v hotelu Obir do ustanovnega občnega zbora „Društva za pospeševanje turizma“ (Fremdenverkehrsverein Eisenkappel-Vellach). Na pobudo in vabilo odbora za tujski promet (Fremdenverkehrsausschuß) pri občini in proponentnega komiteja, se je zbralo na tem ustanovnem občnem zboru nad 80 oseb — obrtnikov, zastopnikov občine, drugih gospodarskih podjetij, posestnikov gostiln, hotela, privatnih sob in drugih. Vsekakor veliko zanimanje in vzpodbuden začetek, kakor je v svojih izjavah ugotovil predsednik občinskega tujskoprometnega odbora J. Ganzer, ki je občni zbor tudi vodil, poročal

o predpripravah in razlagal pravila društva.

Tudi diskuzija je poleg nekaj kritičnih pripomb prinesla v glavnem vzpodbudne misli. Glavna ugotovitev pa je bila, da se bo le dalo nekaj doseči, če bodo sodelovali vsi občani, saj je razvoj in pospeševanje turizma končno tudi v korist celotne občine.

Glavna naloga društva bo torej pridobiti gosta za naš lep kraj, obenem pa mu obstoječo ponudbo in vse možnosti privlačne in zanimive. To pa bo možno le skupno, je menil izvoljeni predsednik S. Ziegler, če obstoječe možnosti izrabimo bolj načrtno, možnosti za rekreacijo izboljšamo, gostom pa nudimo na njihovem dopustu tudi ustrezen kulturni in zabavni program.

O dolgoročnih načrtih in konceptih pa bo „Tujsko-prometno društvo“ moralo skupno z občino še posebej razpravljati.

Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem vabi na predvajanje slovenskega barvnega filma po istoimenski povesti Miška Kranjca

POVEST O DOBRIH LIUDEH

v četrtek 27. aprila 1978 ob 20. uri pri Kovaču na Obirskem. Film bo predvajala Slovenska prosvetna zveza.

9. KOROŠKI KULTURNI DNEVI V CELOVCU

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Iz pritožbe Slovenske prosvetne zveze avgusta 1946 na prosvetno ministrstvo na Dunaju je znano, da se odredba na celi vrsti šol ni ali pa se je le delno upoštevala.⁷ Sicer Slovenska prosvetna zveza ni zajela pri svojem pregledu vseh šol in razredov, kjer se naj bi bila izvajala odredba, vendar je že ta nepopolna slika porazna. Pritožba navaja le 10 šol, na katerih se je odredba upoštevala popolnoma, 42 šol, kjer se je delno in 22 šol, kjer se niso brigali za odredbo. V pritožbi obdolžuje Slovenska prosvetna zveza koroške šolske oblasti, da na izvedbi odredbe niso zainteresirane in da ne upoštevajo njenih določil. Posebno kritično ocenjuje situacijo na področju šolskih knjig, osporava imenovanje učiteljev, ker ni bil pritegnjen zastopnik Slovencev, kot je to predvidevala odredba, ter zasedbo inšpektorskih mest. Ugotavlja, da šolske razmere na južnem Koroškem nikakor ne odgovarjajo predpisom in pravi, da so šele na tem območju slej ko prej središča germanizacije, kot so to bile za časa vojnega zločinca Maier-Kaibitscha.

Stališče deželnega šolskega sveta za Koroško⁸ k tem obtožbam pravi, da je vzroke pomanjkljivosti treba iskati v odklonilnem zadržanju dela prebivalstva in učiteljstva in v pomanjkanju primerno izobraženih učiteljev ter potrebnih učnih pripomočkov. Prikaz stanja dvojezičnega šolstva s strani Slovenske prosvetne zveze da je bil izdelan na podlagi šolskega leta 1945/46. V svojem stališču govori o 104 šolah (in enem eksponiranem razredu) s 317 razredi, kjer naj bi veljala odredba o novi ureditvi ljudske šole na južnem ozemlju Koroške. Deželni šolski svet v svojem poročilu prosvetnemu ministrstvu nato piše, da se odredba popolnoma upošteva na 77, delno na

20 in sploh ne na 8 šolah. Krivdo za pomanjkanje učiteljstva vali na prejšnje sisteme in navaja precejšnje število učiteljev z jugoslovanskim državljanstvom, ki so jih deželne oblasti sprejele v službo. Pri tem seveda ne omenja politične usmeritve teh oseb oziroma njihove narodne pripadnosti. Ob prikazu situacije na celovškem učiteljskem pa se moramo priključiti ugotovitvi Slovenske prosvetne zveze, da je izvedba te odredbe „naletela na splošno sabotžo avstrijskih oblasti“.⁹ Glede šolskih

sko Koroško, nazadnje pa pristavil: „Koroška deželna vlada vidi v izvedbi dvojezičnega pouka del poravnave krivice, ki je bila Slovincem prizadejana skoraj skozi pol stoletja. Še enkrat pa mora biti poudarjeno in podčrtano, da pod tako težkimi okoliščinami določil odredbe ni mogoče izvesti popolnoma zadovoljivo in povsod v tako kratkem času.“ Za deželnim šolskim svetom je tudi prosvetno ministrstvo praktično zavrnilo pritožbo Slovenske prosvetne zveze.¹⁰

na Dunaju z osnovnimi načeli Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško z dne 22. septembra 1945,¹¹ Memorandum koroških Slovencev Zavezniškemu svetu za Avstrijo na Dunaju z dne 25. januarja 1946,¹² Spomenica koroških Slovencev Konferenci zunanjih ministrov v Moskvi z dne 3. marca 1947,¹³ vloga Konferenci sveta zunanjih ministrov v Parizu z dne 3. junija 1949¹⁴ in vloga Konferenci zunanjih ministrov v Parizu z dne 13. junija 1949.¹⁵ V vlogi Konferenci sveta zunanjih

Duh, ki vlada v ljudskih šolah na Slovenskem Koroškem, je izrazito protislovenski. Učiteljstvo v šolah blati partizansko borbo koroških Slovencev in skuša s strupenimi izpadi zanetiti sovraštvo proti jugoslovanskim narodom. Sovinizem gre ponekod celo daleč, da učitelji pod kaznijo prepovedujejo šolskim otrokom uporabo slovenskega jezika, tudi med šolskim odmorom pri igri.

Toda celo proti tem takozvanim dvojezičnim šolam, ki so že po svoji strukturi, predvsem pa po svoji praksi ponemčevalni zavodi za raznarodovanje slovenskih otrok, se vrši s strani vladajoče avstrijske stranke ÖVP najbesnejša gonja. Od avstrijskih oblasti avtoritarno postavljeni občinski odbori, kakor na primer občinski svet v Velikovcu, v svojem sovraštvu do sleherne slovenske besede javno kričijo po odstranitvi še teh bednih ostankov slovenskega pouka in po uvedbi popolnoma nemških šol.

Koroški Slovenci tudi danes nimajo možnosti vzgoje svojega lastnega učiteljskega kadra in ostalega inteligenčnega naraščaja. Koroška deželna vlada in avstrijsko ministrstvo za pouk slej ko prej odklanjata zahtevo slovenskega ljudstva po ustanovitvi slovenskega učiteljskega in slovenske gimnazije v Celovcu.“

(Dalje v prihodnji številki)

Vloge slovenskih osrednjih organizacij o manjšinskem šolstvu

Knjig piše deželni šolski svet, da jih ni mogoče sestaviti tako hitro, kot bi bilo to želeli, da je na Koroškem bila uničena za časa nacizma vsa slovenska literatura in da knjig iz Jugoslavije „ta čas“ ni mogoče dobiti. Samostojno dejavnost predsednika Slovenske prosvetne zveze dr. Tischlerja, v času njegove pripadnosti koroški deželni vladi ocenjuje negativno. Le-ta je ustvaril poseben odbor za izdajo učnih knjig za dvojezično šolstvo, ki je delal skoraj docela ločeno od deželnega šolskega sveta, ki ni imel nad odborom nobene kontrole, kar je šolsko oblast najbolj motilo. Deželni šolski svet je ustanovil svoj odbor in proglasil nekatere take „zastopnike Slovencev“, ki so mu bili po volji. Tudi druge obtožbe Slovenske prosvetne zveze je deželni šolski svet zavrnil in nakazal svoja prizadevanja na področju učnih knjig, učiteljstva, ocenil delovanje Osvobodilne fronte za Sloven-

Kljub temu, da so se avstrijski predstavniki na mirovni konferencah sklicevali na vzorno ureditev obveznega dvojezičnega šolstva na južnem ozemlju Koroške in je o tem tekla debata tudi v koroškem deželnem zboru, se dejanski položaj nikakor ni ujemal s predpisano ureditvijo. O tem priča tudi interpelacija komunističnih poslancev v koroškem deželnem zboru, ki so jo poslanci obeh večinskih strank tako v šolskem odboru deželnega zbora kot pozneje v zboru samem elegantno obšli in ji odrekli aktualnost.¹¹

Še bolj zgovorno pa o neupoštevanju odredbe z dne 3. oktobra 1945 govorijo številne pritožbe slovenskega prebivalstva, kot tudi vloge Osvobodilne fronte in Slovenske prosvetne zveze. Naj naštejem najglavnejše: Spomenica koroških Slovencev Zavezniški komisiji za Avstrijo na Dunaju z dne 30. avgusta 1945,¹² vloga Zavezniški komisiji za Avstrijo

ministrov v Parizu z dne 3. junija 1949 je glede učiteljstva in odredbe z dne 3. oktobra 1945 rečeno: „Učiteljski kader se sestoji v veliki meri iz bivših nacistov, deloma tudi iz Volksdeutscherjev in belogardistov, ki vsi s svojo fašistično mentaliteto vcepljajo slovenskim otrokom mržnjo do materinskega jezika in lastnega naroda. To učiteljstvo se, v kolikor je sploh zmožno slovenščine, poslužuje slovenskega jezika samo kot sredstvo za čimprejšnjo uvedbo otrokom tujega nemškega učnega jezika. Pretežna večina učiteljstva pa sploh ne obvlada slovenščine, ker avstrijske šolske oblasti vsa desetletja načrtno niso posvečale nobene pažnje pouku slovenščine na učiteljskih. Danes pa poučuje slovenščino na celovškem učiteljskem neka volksdeutscherska DP-jevka. Domačih slovenskih učiteljev pa sploh ni, ker od leta 1920 naprej niso sprejemali na učiteljske nobenega koroškega Slovenca.“

M Založba mladinska knjiga

Ljubiteljem izvornih slovenskih knjig priporočamo novosti domačih piscev

V njihovih delih boste odkrili enkratne podobe našega sodobnega in preteklega življenja in doživljanja, kakor se vrstijo v toku zavesti in umetniških iskanj naših najmlajših književnikov, v zrelih spoznanjih srednje literarne generacije in v pestrih življenjskih preizkušnjah starejših besednih ustvarjalcev. Spoznali boste nova dela avtorjev različnih starosti, različnih idejnih in estetskih usmeritev ter slogovnih in oblikovnih prijemov.

● Aksinja Kermauner: PLES PRAVLJIC

Knjižni prvenec ene najmlajših slovenskih pesnic prinaša presenetljivo tenkočutno poezijo, moderno v izrazu in bogato v pol otroškem pol odraslem doživljanju sveta. To je drobna ogrlica pesniških biservov.

● Marjanca Kočever-Colarič: KI MIMO GREŠ

Za pesniški prvenec druge mlade avtorice je značilna blaga in vdana zazrtost v živopisno lepoto besede in duše. Lirično uglaseni stihji se prelivajo kot čudoviti splet glasov, čustev in spoznanj ter v soncu razlopljenih barv in vonjev.

● Blaž Lukan: PESEM IN PESMI

Pesmi tega mladega poeta so izpovedi iskalca svojega mesta in svoje lastne poti v življenju, ki ga obdaja in vzbuja v njem najrazličnejša doživljajska razpoloženja, zastrta v presenetljivih izvornih prispodobah.

● Anita Hudl: SLIKE SAMOSTANSKEGA VRTA

Mlada pisateljica iz zamejske Koroške v svojem proznem prvencu izpoveduje težka otroška in mladostniška doživljanja in spoznanja. Njena pisateljska sposobnost se kaže v vseh bistvenih sestavinah tega literarnega dela.

● Branko Gradišnik: ČAS

Zbirka črtic in kratkih novel, ki jo prinaša avtorjev prvenec, je zanimiva tako po oblikovni kot vsebinski in motivni plati, saj je v njej na izviren način umetniško ubesedenih vrsto pripovednih in pesniških snovi.

● Tomo Rebolj: BALTAZAR, RUMENOROKI

Ti dve krajši pripovedi sta zanimiv primer sodobnega, duhovno poglobljenega pisanja, s poudarki na ljubezni kot posebno dragocenem življenjskem, zvečine tudi kar filozofskem stanju, ki je hkrati odnos do življenja in sočloveka.

● Herman Vogel: OSOJE

Voglove osoje so vse tisto, kar je prisotno v človekovi zavesti in čustvovanju, pa je nepovratno, neulovljivo, čeprav je spoznavno, dokaj razvidno in vsebuje pesnikov najvišji smisel vsega duhovnega stremjenja.

● Jože Snoj: LILA AKVARELI

Snojeva poezija, kot jo spoznavamo v tej knjigi, je podobna ozonu, ki ga dihamo, ne da bi ga mogli natančno opisati; uživamo v njem, ne da bi vedeli natančno, kako in zakaj. Je tako čisto naša, čeprav se nam izmika vselej, ko jo skušamo scela ujeti.

● Alja Tkačeva: PISMA IZ MOJOTOKA

V pripovedi v obliki dnevnika spoznavamo osamljeno žensko pri iskanju svoje istovetnosti. Njeno trpko hrepenenje po popolni, zanesljivi ljubezni in vnovičnem zbližanju z naravo pa se ne izpolni, ker je vse to iskanje le počitniško.

● Mate Dolenc: GORENČEV VRAG

V knjigi se srečujemo s tremi zgodbami, ki so si med sabo prav tiliko podobne kot različne, in pripovedujejo o sodobnem življenju pretežno mladih ljudi. Jezik je neposreden, živ, prav takšen, kot ga govorijo današnji ljudje.

● Matjaž Kmecl: LEPA VIDA ALI PROBLEM SVETEGA OŽBALTA

V tej knjigi sta objavljeni monodrama Lepa Vida ali problem svetega Ožbalta in televizijska igra Bohinjska miniatūra. Na poseben, angažiran način obnavljata mit o lepi Vidi kot hrepenenju in fistega o krstu pri Savici.

● Ivan Mrak: IGRE SVETA

Knjiga prinaša sedem Mrakovih dramskih del. Dogodki in usode, ki jih obravnavajo, nas vodijo po poti zgodovine od klasične Grčije v Judejo Kristusovega časa, iz Judeje v Anglijo sredi XVI. stoletja in od tam v Weimar in Berlin.

● Anton Ingolič: GORELE SO GRMADE

V tem romanu je pisatelj umetniško upodobil svoje prednike, potomce pogumnih uskokov, ki so se naselili na pohorskih pobočjih med Slovensko Bistrico in Mariborom ter tam tudi ostali. Doživeli so čas sežiganja čarovnic na Slovenskem.

● Mitja Gorjup: KITAJSKI DNEVNIK

Knjiga nas popelje v razna mesta in pokrajine daljne Kitajske, kakršna je bila lanske pomlad in še pred njo. Zdaj že pokojni Mitja Gorjup se v njej razodeva kot neposreden in subtilen, hkrati pa globoko razmišljajoč pripovedovalec.

● Gojko Stanič: ZDA NA KRIŽPOTJU

To je pomembna študija in hkrati potopis, ki govori o aktualnih družbenih in gospodarskih pa tudi povsem vsakdanjih človeških problemih povprečnih Američanov, kakor jih je na svojem popotovanju spoznal avtor.

Predstavljene knjige so izšle v zbirkah *Pota mladih*, *Nova slovenska knjiga*, *Levstikov hram* in *Potopisi*.

Posamezne knjige lahko kupite ali naročite po pošti v knjigarni

„NAŠA KNJIGA“
9020 CELOVEC, PAVLIČEVA 5-7

70-LETNICA SPZ V SLIKAH

V prvi vrsti od leve proti desni: moški zbor SPD „Edinost“, Pliberk (pevovodja Folti Hartman); folklorna skupina SPD „Srce“, Dobrla vas (Milica Šturm); ansambel „Drava“ SPD „Borovlje“, Borovlje (Roman Verdel) — druga vrsta: tamburaški zbor SPD „Zarja“, Železna Kapla (Oto Wutte); Plajberški kvartet, Slovenji Plajberk (Folti Waldhauser); mešani pevski zbor SPD „Radiše“, Radiše (Simej Wrulich) — tretja vrsta: kvartet „Hartman“, Klopinj (Folti Hartman); otroški pevski zbor SPD „Obir“, Obirsko (Valentin Polanšek); ansambel Hanzija Artača, Obirsko (Hanzi Artač) — četrta vrsta: mešani zbor SPD „Gorjanci“, Kotmara vas (Jozi Pak); moški zbor SPD „Trla“, Žitara vas (Jože Starc); moški zbor SPD „Radiše“, Radiše (Stanko Wrulich) — peta vrsta: Čertov Danica, Slovenji Plajberk; moški zbor SPD „Vinko Poljanec“, Škocijan (Hanzi Kežar); trio Korotan s pevci, Št. Vid v Podjuni (Hanzi Kežar).

70-LETNICA SLOVENSKE PR

Prva vrsta: moški zbor SPD „Edinost“, Škofiče (Valentin Pavlič); mladinska folklorna skupina SPD „Zarja“, Železna Kapla (Franci Sadolšek) — druga vrsta: sestri Eda in Silvija Velik, Selekot; mešani mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu (prof. Joško Kovačič); recitator Tonči Schlapper, Sentjakob v Rožu — tretja vrsta: moški zbor SPD „Jepa-Baško jezero“, Loče (Šimej Triesnig); mešani zbor „Podjuna“, SPD „Edinost“, Pliberk (Oto Wutte) — četrta vrsta: Magda Pack in Edit Certov, Kolmara vas; otroški zbor SPD „Danica“, St. Vid v Podjuni (Danica Kežar); mešani zbor SPD „Bilka“, Bilčovs (Joško Boštjančič) — peta vrsta: moški zbor graških študentov (Aleks Schuster); tamburaški zbor SPD „Zvezda“, Hodiše (Dorica Sabotnik) — šesta vrsta: mešani oktet Kluba slovenskih študentov na Dunaju (Mirko Lausegger); ženski oktet SPD „Obir“, Obirsko (Valentin Polanšek).

ROSVETNE ZVEZE V SLIKAH

Prva vrsta: moški zbor SPD „Svoboda“, Loga vas [Stanko Černic]; pionirska folklorna skupina SPD „Zarja“, Železna Kapla [Franci Sadošek] — druga vrsta: otroški zbor SPD „Vinko Poljanec“, Škocijan [Marija Hartman]; mešani zbor „Rož“, Šentjakob v Rožu [Lajko Millisavljevič] — tretja vrsta: moški zbor „Radiški fantje“, Radiše [Tomaž Ogris]; tamburaški zbor SPD „Jepa-Baško jezero“, Loče [Erika Wrolich] — četrta vrsta: moški zbor SPD „Bilka“, Bilčovs [Joško Boštjančič]; ansambel „The Spiders“, Železna Kapla [Peter Kuhar ml.] — peta vrsta: moški zbor „Prežihov Voranc“, Dunaj [Folci Sima]; mešani zbor SPD „Srce“, Dobrla vas [Albin Kranjc] — šesta vrsta: ansambel „Fantje iz Podjune“ [Franc Gojer]; lovski pevski zbor, Železna Kapla [Vladimir Prušnik].

Apeliramo na merodajne činitelje ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

o vzvišenosti kulture nad vsakdanjim političnim dogajanjem, ko skoraj že pozabljamo zgornje sporočilo in nauk iz narodnoosvobodilne borbe.

Zdi se mi potrebno, da spričo 40 procesov proti našim mladincem in aktivistom opozorim ob jubileju naše osrednje kulturne organizacije na te ugotovitve največjega slovenskega kulturnika Ivana Cankarja v predavanju pod naslovom „Slovensko ljudstvo in slovenska kultura“, ki ga je imel pred tržaškimi delavci prav v letu, ko so naši predniki ustanovili današnjo jubilanke.

Zavedajmo se, da gre tudi pri dejanjih, zaradi katerih so sproženi omenjeni procesi, za izrazito politična dejanja in nikakor ne za kriminalne prestopke, kakor bi jih radi prikazali. Gre torej za izrazit kulturni boj, gre za osnovne človekove pravice našega ljudstva, ki so zajamčene v ustavi in mednarodnem dokumentu.

Zato s tega mesta, iz kulturne manifestacije apeliramo na državnega predsednika in merodajne činitelje, da ukinejo vse kazenske postopke proti našim aktivistom, kajti kakor pravi Cankar: „Boj za osvobojenje ljudstva je kulturni boj — in kdor ta boj obrekuje, kdor mu podstavlja nečiste cilje, je sovražnik ljudstva, je sovražnik kulture!“

Naši aktivisti pa niso storili nič drugega, kakor da so zahtevali za svoje ljudstvo pravice, ki mu gredo.

S tem pa smo spet pri začetku: da mora za vsakim osveščanjem, to je za vsakim kulturnim dejanjem biti idealizem. In ker ne morem imenovati vseh številnih zaslužnih naših prosvetiteljev in kulturnih delavcev, naj bo v obliki, kakor sem ob začetku prikazal nekaj utrinkov iz naše najtežje dobe, ko je bila na molk obsojena naša beseda, izrečena iskrena zahvala vsem — umrlim in živim, ki so s svojim idealizmom, s svojim delom, s svojo borbo, s svojo žrtvijo ali celo s svojim življenjem na kakršenkoli način prispevali svoje k ohranitvi in krepitevi slovenske kulture na Koroškem!

V teh kratkih besedah nočem naštevati kronoloških dogodkov v času od nastanka Slovenske prosvetne zveze pred 70 leti in v teku njene zgodovine

do danes, marveč hočem svoje iznašanje osredotočiti predvsem na pomembnost in pomen dela in ustvarjanja današnje jubilanke.

Poglaviti pomen dela Slovenske prosvetne zveze in — kakor se je prej imenovala — Slovenske krščansko socialne zveze za Koroško je bil brez dvoma ves čas njenega obstoja vse do danes narodno-budnega in narodno-obrambnega značaja: saj je le prečestokrat morala nadomeščati, vsekakor pa nujno dopolnjevati več kot skromno predšolsko in še zlasti šolsko vzgo-

jo v materinem jeziku. Brez dela in prizadevanja naših krajevnih prosvetnih društev in njihove centrale Slovenske prosvetne zveze bi brez dvoma le še bolj napredovala načrtna asimilacija našega človeka in ponekod čisto zamrla naša beseda.

Tako pa je Slovenska prosvetna zveza v vsej svoji slavni revolucionarni zgodovini vedno spet izpričevala trdoživost kulturnega samorastništva ogrožene koroške slovenske skupnosti, ki je prebolela dve težki krizi — tako po prvi svetovni vojni kot v času nacistične strahovlade, ko „vse je vihar razdjal, a narod zmirom stal“. In to predvsem po zaslugi Slovenske prosvetne zveze! Največja zasluga da-

našnje jubilanke pa je brez dvoma ta, da je kljub tem težkim udarcem in kljub številnim načrtnim poskusom cepitve in razvojitve naše narodne skupnosti potom umetne tvorbe vindišarskega naroda, kljub kratkoročni teoriji o avstrijskih Slovencih in ne nazadnje kljub začasnim nevarnim poskusom oddvajanja iz svetovnonazornih in političnih razlogov od narodne celote, tudi v najtežjih časih branila in ohranila kulturno enotnost in povezanost koroških Slovencev s slovensko narodno celoto.

Za to njeno zvestobo slovenski kulturni enotnosti ali enotni slovenski kulturi smo jubilanke še posebno hvaležni, saj se je samo na ta način mogla naša ponovno zaživela kulturna ustvarjalnost zračati s sodobnimi osrednjimi ustvarjalnimi tokovi slovenskega naroda in smo koroški Slovenci po dolgem kulturnem molku s svojim vključevanjem v slovensko ustvarjalno celovitost postali spet živ, tvoren člen slovenske narodne celote.

In prav zaradi tega Slovenska prosvetna zveza kot osrednja kulturna ustanova koroških Slovencev danes ob svojem častnem jubileju 70-letnega obstoja lahko s ponosom ugotavlja, da smo koroški Slovenci danes kulturno tvorni na vseh področjih: na pevsko-glasbenem, dramsko-gledališkem, filmskem, leposlovnem in likovnem in ne nazadnje tudi na znanstvenem in v vseh teh panogah kulturnega življenja prispevamo svojo samoniklo, samorastniško kulturno dačo perifernega rodu v bogato kulturno zakladnico slovenskega naroda! Narod pa, ki kulturno ustvarja in živi — ne bo umrl.

Ko bo sedaj proslava popolnoma v znamenju pesmi — torej najbolj tradicionalnega izražanja ljudske kulture, na Koroškem pa tudi nacionalne zavesti in pripadnosti — pojmuje pesmi in melodije, ki se bodo menjavale, kot „dih in stok stoterih, tisočeri Hudabivnikov, kot molitev in kletev, prisego in bojno napoved“ in „bojni klic“ samorastnikov, „zavrženega, prekletega rodu“, ki kljub vsem težkim udarcem v svoji trmasti upornosti umreli noče in terja in bo terjal pravico vse doleje, dokler ne bo lahko z narodom-osedom enakopravno zaživel na svoji poddedovani, domači zemlji!

Umetniški plakat za jubilej Slovenske prosvetne zveze

Ob svoji 70-letnici je Slovenska prosvetna zveza izdala različno propagandno gradivo, ki spominja na ta jubilej. Tu mislimo na jubilejno značko, ki smo jo v našem listu že podrobno predstavili v sliki in besedi; z isto grafično izpovedjo so oblikovane nalepke; predvsem pa je ta upodobitev služila kot podlaga za spominske plakete, ki jih je in jih še bo podelila SPZ v jubilejnem letu zaslužnim prosvetnim delavcem.

Posebno mesto v tem okviru pa brez dvoma zavzemajo umetniško oblikovani lepaki ali — kakor jim danes pravimo — posterji ki jih je izdala Slovenska prosvetna zveza ob praznovanju svoje sedemdesetletnice. Ta plakat je delo Jureta Jančiča, umetnika, ki ga vvrščamo med vidne in uspešne sodobne likovne oblikovalce na Slovenskem.

Letak se po svoji vsebinski zasnovi ne dotika samo jubileja Slovenske prosvetne zveze, temveč posega v širšo problematiko narodnostnega boja na Koroškem. Viharno, s svetlobo in sencami prekrito hribovito pokrajino preprezajo tri v trikotnik sklenjene črte, ki simbolizirajo najbolj slovenske koroške doline: Ziljo, Rož in Podjuno. Sam trikotnik izpolnjuje ženska figura, ki poseblja lepoto, umetnost, kulturo; odeta je v tenčico in s sončnikom v roki, ki varno prikriva pokrajino pod seboj — spet simbol tistega, o čemer pripoveduje jubilej Slovenske prosvetne zveze.

Plakat je torej značilno simbolistično zasnovan, pri čemer so uporabljena sodobna likovna izrazila in mu lahko poleg vsebinskih vrednot pripisemo tudi tehnično dognano izvedbo, ki sodi v okvir tako imenovane fotografike.

70-LETNICA SPZ V SLIKAH

Prva vrsta: mešani zbor SPD „Danica“, Št. Vid v Podjuni (Hanzi Kežar); združeni moški zbori (Folti Hartman); pogled na del občinstva — druga vrsta: mešani zbor SPD „Zarja“, Železna Kapla (Joško Wrulich); združeni mešani zbori (Hanzi Kežar).

Fotografije: Edi Šelhaus in Lubo Urbajs

